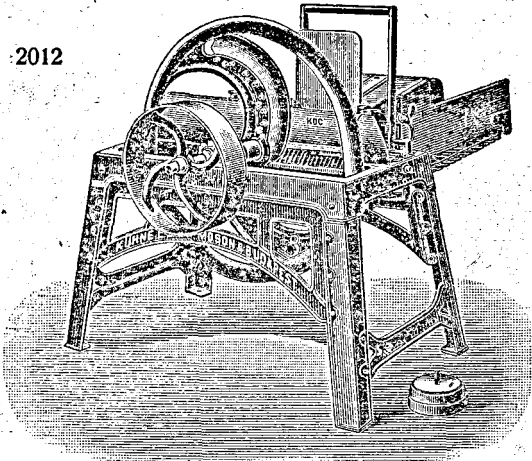

„KÜHNE” MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállít uradalmak és kigazdák céljainak megfelelő mindenféle
MEZŐGAZDASÁGI GÉPET. =

2012

Idénygépek: szecskavágók, répavágók, hengeres-, tárcsás- és köves daralók, tengeri morzsolók kézi- és erőhajtásra, tengeriszár-tépők, gyökmosógépek, takarmányfüllesztők.

Teljes takarmánykamraberendezések

a legmodernebb kivitelben. Helyszíni felvétel és tervezés díjtalan.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

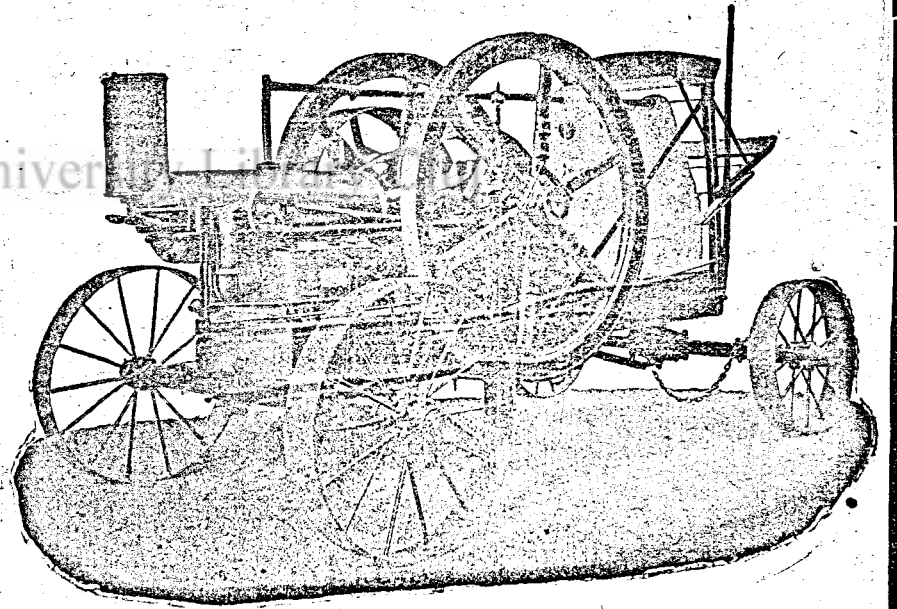
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert 100 üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- I. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, darológép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- I. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánykamra, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- I. H. C. Horizontál-Benzinlokomoblók 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszár-tépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- I. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- I. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

**International Harvester Company of America,
 Budapest, V., Váci-ut 98. sz.**

GAZDASÁGI GÉPEK, ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK

a legolcsóbban,

megbízható forrásokból

az

megrendelhetők:

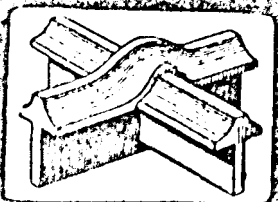
ERDÉLYI GAZDA KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

utján

KOLOZSVÁRT, ATTILA-UTCA 10. SZ.

Telefon: 158.

2772

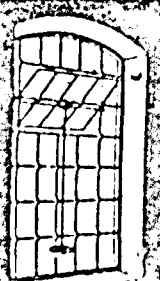
Stahl

Köpplinger-rendszerű Irdonvasablakok

a legjobbak és a legolcsóbbak

gyártású - Budapesti Kő- és Vasipari Rt. által készítették

Lanter János Budapest, V. Váci-utca 98. sz. 2772

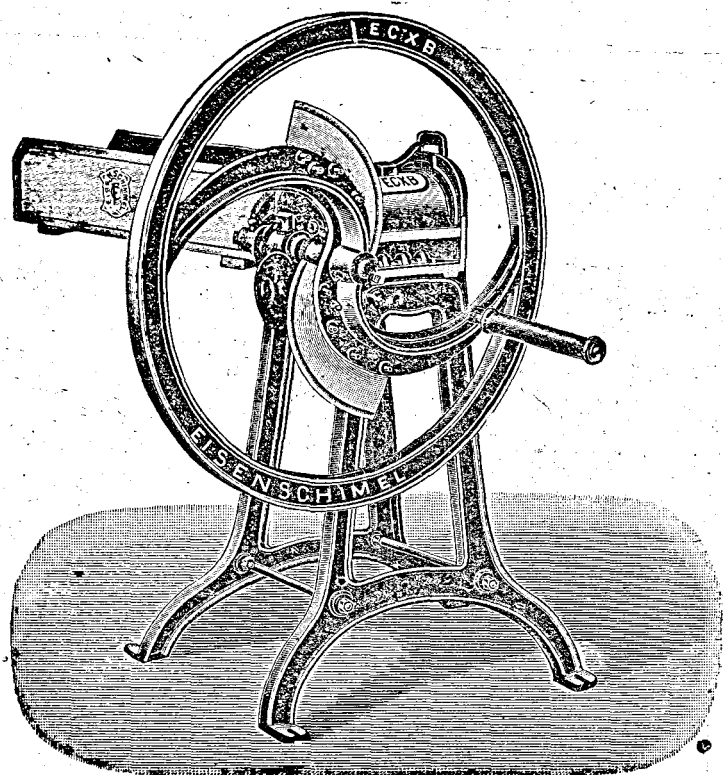
Takarmánykikészítőgépek

kézi és erőhajtásra a legmodernebb szerkezettel és legtökéletesebb kivitelben olcsó árak mellett!!

Ujdonság!
„NEW-WAY“
Ujdonság!

léghütéses hordozható benzinmotorok, csővezeték és vitzartány nélkül.

A motorteknika legszebb. és legsikerültebb vivmánya.

Bächer Rudolf-Melichár Ferenc mezőgazdasági gépgyárak

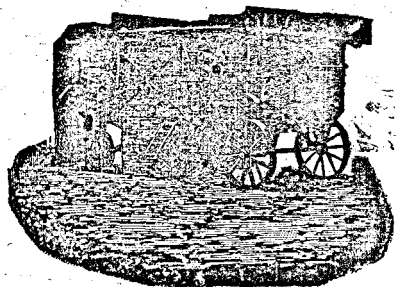
Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. sz.

1913 év január hó 1-től VI. Teréz-körut 26.

2672

A. M. Kir. Államvasutak Gépgyárában 2021

gyártott legújabb szerkezetű

gőzcséplőkészlet

acélkeretű golyóscsapágyas cséplőgéppel és

10 légkörnyomásra berendezett lokomobillal.

Nagy munkateljesítmény. Olcsó üzem. Tartós szerkezet.

Legújabb rendszerű államgépgyári

benzinmotorok

szab. porlasztóval (karburátor) felszerelve és szelephűtőkészülékkel ellátva.

Rendkívül gazdaságos, földgázüzemre is alkalmas államgépgyári **szívógázlokomobilok.**

Utimozdányok, gőzekék, aratógépek, fűkaszalók, szalmakazalozók, államgépgyári félstabil lokomobilok ipari célokra, Compound gőzgépek.

A Losonczy Mezőgazdasági Gépgyár részv.-társ. gyártmányai: „LOSONCZI“ tolóhengeres, „REKORD“ meritókanalas rendszerű és szab. „REKORD II“ műtrágyavetőszerkezettel kombinált sorvetőgépek.

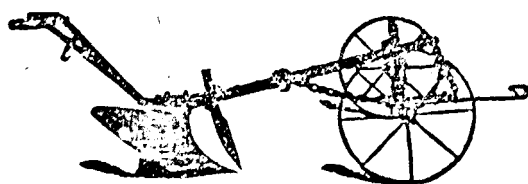
Különleges RÉPAVETŐGÉPEK.

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

Resicai acél ekék, boronák

Laas-rendszerű **répakapák** stb.

Részletes árjegyzékkel és árajánlatokkal szívesen szolgál:

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT 32.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1 1/2 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 168.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szemle	517
Alsófoku szakoktatásunk. V. Fodor Zsigmond.	518
A rétek felújítása. Gáspár József.	519
A növényi tejről. T. B.	520

Irodalmi szemle:

A m. kir. Állatorvosi Főiskola évkönyve	520

Kisebb szakközlemények:

Lenmag felhasználása tej helyett. — Gyümölcs-törköly konzerválása. — Viz, nyalósó és méz. — Rovarcipés elleni szer.	520

Levelek:

Gazdasági levelek.	521

Egyleti élet:

Magyarfajta szarvasmarhatenyésztésünk fejlesztése. — Szántásverseny Szászfenesen. — A szucsági gazdaünnepele.	521

Kormányintézkedések

. . . . .	522

Vegyes közlemények.

. . . . .	510

Hirdetések.

Szemle.

Időjárás. — A mezőgazdaság állapota. — A tőzsdék és a háború. — A tojástőzsde megnyitása.

Az időjárás változatos rendellenességeinek egész sorozatával találkoztunk az idén már eddig is, de úgy látszik, hogy azért még mindig tartogat a gazdák számára meglepetéseket. Előre féltünk a korai hótól, fagytól és állandó hidegtől és most váratlanul beköszöntött e hét elején, hétfőn reggelre a hó, megisméltődött a múlt hétfői — 6 fok C-os hideg és lehült a normális alá a nappali hőmérsék is, az eddigi óriási károk növelésére. A répát dus levélzete, a tengerit, ahol a gyorsabb száradás elérhető okából fel nem szakgatták — panusája védte eddig a fagytól, ha azonban ez a hideg tovább tart, megfagy a még nagy részben künn levő répa; tengeri, burgonya is mind. 5-én Kolozsvárt — 8 fok C. hideg volt. 7-én kissé felengedett a fagy és este szitáló havas eső esett.

A mezőgazdaság állapotáról szóló lapunkhoz beküldött tudósítások és levelek, egyaránt szomorú képet nyújtanak a helyzetről. Az eddigi károk növelésére még az erős fagyos éjszakák is beköszöntöttek. A legutóbbi, rendkívüli miniszteriumi termésbecslés mint iránk, két hét alatt a tengeriből csaknem 2 millió, burgonyából szinte egy millió métermázsával kevesebbnek jelezte a termés kilátásokat. Ha a legközelebbi, f. hó 16-án megjelenő jelentések szintén tartalmaznának számszerű becsléseket, újabb csökkenés volna kimulatható, noha a termés hazarészünkben így is oly kevés, hogy több helyen inségnek néznek eléje már is. Az rekordtermésben — ismerve Erdély mezőgazdaságának állapotát — még mindig kénytelenek vagyunk kételkedni, sőt most még fokozott mértékben mint eddig. A gazdasági tudósítók jelentéseinek lelkiismeretességében nem akarunk kételkedni a legkevésbé sem, de, hogy itt valahol hiba van a számítások körül, az igen valószínűnek látszik. A holdankénti átlagok lehetnek jók, pontosak és megbízhatók, azokból próbát is csinálhatnak a tudósítók, de az egyes terményekkel bevett területek nagyságának megállapításánál nincs kizárva, hogy itt-ott a ténylegesnél talán többet vettek fel, amely körülmény egymagában is jelentősen növeli a termés kilátásokban fellütfelt számadatokat. Szól ez főként az Alföldre.

Ha az eddigi károsodások inség elé állították a kisgazdákat és kemény próbára tették a középbirtokosokat, az e héten beállott fagy következtében előálló károsodások főként a cukorrépa termelő nagybirtokosokat fogják jelentősen sújtani.

A gabonátőzsdén október elmúltával lanyhulás állott be. A forgalom mérsékelte az árak csekély határok között ingadoznak. Alig egy pár nap telt el azonban okt.-tól már az 1913-i októberi búzában volt üzlet, noha a tőzsdetanács 1910 nov. 10-én kelt határozata értelmében az uzance gabonában, az aratás naptári éve előtt létesült kötések, hivatalosan nem jegyezhetnek, a hétfői tanácsülés végre kerekken ki is mondotta, hogy ilyen hosszú lejáratu üzleteknek a tőzsdén való megkötése tilos és jövőben az ilyen üzleteket fegyelmi vétségnek fogják minősíteni. Ez a tanács határozat sajnos azonban nem vágja el a tőzsdén kívül kötendő ilyen üzletek utját, de kétségtelen, hogy a jövő évi január hó 2. előtt legalább a tőzsdén nem lesz új gabonára kötés. Az érték-tőzsdén szombaton a török győzelmek hírére gyors javulás állott be, az áruivó azonban a törökök visszavonulásával visszaesett hétfőn. A spekuláció ismét elült és így a kínálat maradt tulsúlyban. Az angol flotta mozgásáról szóló hírek és a balkáni események a bécsi érték-tőzsdére is nyomozástólag hatottak. A külügyminiszter expozeját nagy érdeklődéssel lesté a tőzsde. Az expoze békés hangja kedvező hangulatot eredményezett, de csak igen rövid időre, pár órára, mert a spekuláció Berchtold gróf expozejáról nem csak a béke biztosítékát olvasta ki, hanem annak burkolt kifejezéseiből újabb veszedelmes bonyodalmak lehetőségét is. Ilyen formán a tőzsde nem honorálta az expoze s inkább az a felfogás vált urrá, hogy nem az a fontos, amit mondott Berchtold gróf, hanem az, amit elhallgatott.

A budapesti tojástőzsdét, amelyet még 1908-ban a «Baromfitenyésztők Országos Egyesületének» kiviteli bizottsága kezdeményezett, e hó 4-én nyitották meg a tojáskereskedők élénk részvétele mellett. A megnyitást Székács Antal a tojástőzsde igazgatóságának elnöke a tőzsde megalakulását vázoló beszéddel vezette be s kiterjeszkedvén a tőzsde nagy jelentőségére az új intézménytől a tojáskereskedelem rendezését várja. A megnyitás után igen élénk üzleti élet fejlődött ki. S a délelőtt folyamán 30.000 korona

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

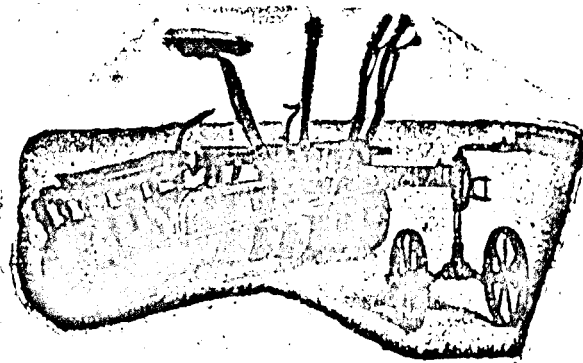
- : Szerkezete egyszerű :
- : kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
Marosvásárhely.

A DEERE-féle tárcsásborona

valamennyi tárcsásborona között a legmodernebb és legerősebb szerkezetű.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
BUDAPEST,
V., Alkotmány-utca 31. sz.

értékű üzletet bonyolítottak le. A napi árjegyzéseket Szegő Ernő dr. tőzsde titkár végzi. A tőzsdei forgalomról és az árkáról a tőzsde árjegyző bizottsága árjegyzéseket közöl, melyek a tőzsde tagjaira nézve iránytadók. Vítás esetekben a tőzsdei választott bíróság dönt. A tőzsde helyisége ideiglenesen VIII. Csarnok-tér 4. szám alatt van, míg a főváros a ferencvárosi pályaudvar közvetlen közelében fekvő teleken a baromfiárúsító és tojástőzsde telepet fel nem építeti.

Alsófoku szakoktatásunk.*

Az «Alkotmány» 230-ik és 233-ik számában két közlemény jelent meg, melyeknek írója, dr. Molnár István a földmivesiskolákkal foglalkozik és rámutat azon okokra, amelyek miatt az említett iskolák nem tudtak népszerűsége vergődni a kisgazdák körében.

Huzamosabb ideig állottam az alsófoku szakoktatás szolgálatában és az ott szerzett tapasztalatok felbátorítanak arra, hogy erről a kérdéssel én is elmondjam szerény nézeteimet.

Örvendetes jelenség, hogy az alsófoku szakoktatás, vagyis a nép gazdasági oktatásának kérdésével mind gyakrabban foglalkoznak. Csak így lehet elérni azt, hogy ezen a téren oly reformok hozassanak, amelyek a tapasztalható nagy hiányokat gyökeresen orvosolják.

Egyre többen állapítják meg azontényt, hogy a földmivesiskolák eredeti hivatásuknak megfelelően nem tudnak, hogy az eredeti cél szolgálatában sohasem állottak. Ez az igazság ép oly régi, amilyen régi az intézmény, ez azonban nem akadályozta meg azt, hogy a kilencvenes években újabb és újabb iskolák ne alapítottassanak. Sőt az alkotás láza még most is tart. Csak most adták át «hivatásának» a félmilliónyi költséggel épült csikszederai földmivesiskolát, azon rendeltetéssel, hogy az okszerű havasi gazdálkodást meghonosítsa a székely havasokon.

Az élénkebb fantáziával rendelkező laikusok már látják, hogy mint váltja fel rövid évek alatt a rossz riska tehenet a jól kitenyészett, 3—4000 liter tejet adó borzderes. A havasi tejgazdaságok produktumai kiszorítják a külföldieket. A milliók a mi zsebünkben maradnak. Az intenzívebb gazdálkodás több munkáskezet igényel, megjavítja a kereseti viszonyokat. A székely leányok otthon maradnak, ami morális tekintetben is óriási nyereség lesz. Micsoda óriási kamatot hoz a befektetett félmilliócska! Az az 5—6000 korona, amibe egy tanulónak a kiképzése kerül, busásan megtérül majd az eredményben. Arról szó sem lehet, hogy a fentebb vázolt eredmény ne következzen be. Bizonyára lesz annyi esze annak a székely kisgazdának, hogy a jó példát követni fogja. Hisz olyan szép, olyan modern minden! Az istállók világosak, tá-

* Adjuk e cikket, mely ha nem is egészben, de egyes részeiben — találkozik a mi véleményünkkel. Szerk.

gasak. Beton, cement, vas mindenfelé. Az állatok tiszták, jó husban vannak. Tejelés tekintetében ugyan nem közelítik meg külföldi rokonaikat, de ez nem baj, mert nem látszik. Milyen szomorú, hogy ez a szép ábránd nem fog valóra válni, amint nem vált valóra a többenél sem. Mindeniktől várták azt, hogy az értelmes kisgazdák nevelése mellett példát szolgáltat majd a-környék kisgazdáinak is, akik hűmögve, restelkedve fogják belátni, hogy bizony rosszul gazdálkodtak eddig. A remélt kétfős haszonnak egyike sem következett be. A kisgazda nem keresi fel tapasztalat gyűjtés céljából a földmivesiskolát, a fiát pedig nem engedi oda, ha mégis beadja, akkor előbb-utóbb megbánja. Az okokra igen helyesen mutatott rá dr. Molnár István.

Azzal is igen sokan érvelnek, hogy a földmivesiskolák urakat nevelnek, helyesebben: a földmivesiskolákban urak nevelődnek. Sokat bosszankodtam a hihetetlenül rövid idő alatt végbemenő átalakuláson. Az apák bocskorára és keményszáru csizmájára örökre ráborítják a feledés fátyolát. Finoman, illedelmesen kolléga urazzák egymást. Sokan névjegyet csináltatnak, amellyel bizonyítják, hogy ők gazdászok. Az apa becsületes béresgazda, de a fiának sevrócsizma kell — gummisarokkal.

Volt nem egy tanítványom, aki lakatos, asztalos, gépész, csizmadia, borbély, pincér stb. volt azelőtt. Sőt egy alkalommal egy bűvész is jelentkezett felvételre. Alig hiszem, — bár ők azt állítják — hogy ezeket a hajlam, a magukban érzett rátermettség vonzatta volna erre a szép, de nehéz, egész embert kívánó pályára.

A földmivesiskolák nem mozdították elő a kisgazdák érdekeit; ezek között számbavehető eredményt nem produkáltak. Azok vették hasznát a milliónyi költséggel fenntartott iskoláknak, akik olcsó, értelmes első cselédek kerestek, tehát: néhány birtokos és igen sok bérlő. Mint egyszerű, parancsvégrehajtó cselédek, az ország mezőgazdasági kulturáját a legjobb akarat mellett sem mozdíthatták volna elő, de erre nem is képesek. Akad közöttük egy pár, akik tovább művelték magukat és eredményeket értek el, de ezt alig lehet a földmivesiskolák javára elkönyvelni.

A földmivelésügyi miniszterium akkor ismerte el hivatalosan, hogy a földmivesiskolák nem felelnek meg céljuknak, midőn azok egyrészt kisgazdaképzővé és altisztképző iskolává alakította át.

Tulságosan optimista volnék, ha a kisgazdaképzők működésétől nagy eredményt várnék. Aki foglalkozott földmivesiskolai tanulók oktatásával, az igen jól tudja, hogy az első időben mily nagy fáradságot okoz az érdeklődés felköltése. A sertések és szarvasmarhák mellett éveket eltöltött tanuló képtelen az előadóra figyelni. A legélénkebb, a legérthetőbb előadás alatt is elalszik. A tanfolyamok a téli hónapokban tartatnak, amikor a külső gazdaságból mitsem lát. A gyakorlati oktatás arra szorítkozik, hogy a ta-

nulók ellátják az istállóit teendőket, takarmányoznak és trágyát hordanak. Megtanulják a seprű- és kefekötést és a kosárfonást. Bemutathatják a hustermelésnek okszerűbb módját. Bemutathatják azt is, hogy miként kell soványtejjel borjut hizlalni, talán megcsinálná otthon is, ha volna soványteje. De a mesterséges borju-nevelés és borjuhizálás nem olyan egyszerű dolog ám. Hat hó alatt nem szerzi meg az ehhez szükséges intelligenciát. A keményítőérték szerint takarmányozásról ne is beszéljünk. Tegyük fél azonban, hogy igazán szép eredményeket érnek el a téli tanfolyamokkal, vajjon javulna-e a helyzet? Igen, javulna akkor, ha minden községben volna egy kisgazdaképző. Az altisztképző-iskola egy őszinte földmivesiskola, mert bevallja, hogy nem kisgazdát, hanem altisztet képez. Nem állít valótlan.

Az elemi tárgyak tanítása elmarad, a tanfolyam egy félévvel megrövidül; 16 éves kor helyett 22 évet kívánnak. Állítólag inkább a gyakorlati oktatásra fektetik a fősúlyt. Vagyis minden marad, úgy, ahogy volt. Határozottan merem állítani, hogy kevesebb készültséget nyújt, mint a földmivesiskola.

Különös állapot! A földmivesiskola nem felelt meg céljának, mert nem nevelt kisgazdát. A kisgazdaképző nem lesz képes komoly eredményt produkálni. Az altisztképző-iskolának nem is célja a kisgazda nevelés. Tulajdonképpen mi a célja az alsófoku szakoktatásnak?!

A laikus látogatót meglepi e rend, tetszik neki a tanulók katonás jelentése. Meghatja a gazdaság és a kertészet üzemtervében kimutatott nagyszerű jövedelem és elragadtatva gratulál. A gunyos mosolyt nem látja. Őszintén kívánja, vajha a kisgazdák is hasonlóképpen gazdálkodnának. En nem kívánom nekik. Az amerikai munkások nem örülnének a nagy konkurenciának.

Hány földmivesiskolánál működő tisztviselő jelentette ki előttem, hogy az egész intézmény csak arra jó, hogy a közönség szemébe port hintsen. Ez ami alsófoku szakoktatásunk!

A földmivesiskolák társadalmi téren sem fejtették ki azt a működést, amit tőlük elvárni lehetett volna. Ez az iskolák vezetőinek lett volna a feladata. Idejük bőven lett volna ehez. A tisztelekre méltó kivételeket ez, természetesen, nem érinti. Ujhelyi Imre, az óvári gazdasági akadémia igazgatója, talált erre időt és módot. A Levél községi gyönyörű eredmények hosszú, kitaró és lelkes munkáról tanuskodnak. Ma a levéli kisgazdák tehenei 3—4000 liter tejet adnak és az 1—1 és fél éves tenyészbiákért 1000—1500 koronát kapnak. A földmivesiskolák az ugyanilyen koru állatokért 5—600 koronát kapnak. De ő bizonyára nem mosta meg a kezét minden parolázás után és nem tett megjegyzést kényeskedő orrhangan a «paraszt-szagra». Meg vagyok győződve arról, hogy ő a társadalmi bajok forrását nem a jobbágyok felszabadításában és a paraszt iskolázottságában keresi. Neki nem kell amiatt panaszkodni,

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden következményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzőket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

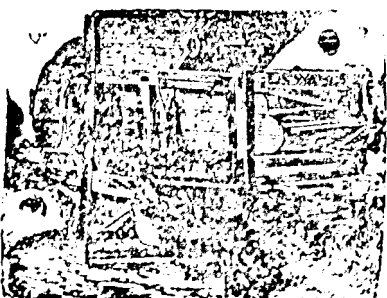
Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképv. Iselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

2006

hogy a paraszt nem tér ki az igazgatói hintónak, a sallangos szerszámú, prűszkölő állami lovagnak. Hja, a dunántúli értelmes paraszt nem mezősegi oláh! Neki nem imponál a nadrág.

Arra pedig soha senkit nem fog felkérni a magyar paraszt, hogy őket vezesse, neki tanácsot, utbaigazítást adjon. Egy-két leदारált előadás nem elég. Ennek az eredménye majdnem a semmivel egyenlő, tehát az értéke sem több.

A miniszterium nem csak írásban kellene érintkezzen az iskolákkal. A földmivesiskolák tanfelügyelőjének az ez irányban való felügyelet is feladata kellene, hogy legyen. A havi jelentések átvizsgálása semmiesetre sem megfelelő hatáskör. Két év alatt egyszer sem volt alkalmunk látni a tanfelügyelőt abbéli minőségében, pedig az oktatás is sok esetben kifogásolható. Az ő feladata lett volna arra figyelmeztetni a szakoktatási ügyosztályt, hogy az oktatásnak nem válik hasznára az, ha egy tanévben négyszer változtatják az előadót. Az ilyen rendelkezések nagyon alkalmasak arra, hogy az ügyosztály szakértelmébe és az ügy komolyságába vetett hit meginogjon. Egészségtelen és káros az olyan állapot, midőn szakdolgozatok ahhoz nem értők irányítanak. Ez szüli azt a felfogást, hogy a miniszteriumnak «mindent bele lehet adni».

Azt írja dr. Molnár István, hogy a földmivesiskolák azért nem tudtak eddig népszerűekké válni, mert nem azt mutatták a kispasztoroknak, amire neki szükség van. Szerény nézetem szerint ez az ok inkább másodsorban idézte elő az iskolák népszerűtlenségét. A mi népünk, sajnos, még nem tudja kellőképp értékelni a tudás fontosságát. Ezért ritkán áldoz fel két évi ingyen munkaerőt. Nem hozza ekkora áldozatot talán akkor sem, ha az iskolák hívatásuk magaslatán állanak.

Nálunk a nép gazdasági oktatásának nagy kérdését csak az elemi oktatás keretében lehet megoldani. Bele kell nevelni abba a falusi gyerekbe a gazdaság terén való haladás, a tanulás iránti vágyat, az önművelésre való törekvést, és erre alkalmat, módot kell neki nyújtani. Gyökeresen kell átalakítani az egész kispasztor társadalmat. Ezt nem lehet elérni 20 földmivesiskolával. Az alap nélküli épület nem lehet szilárd.

Az Apponyi-féle törvényjavaslat megvalósítására van szükség és nem a földmivesiskolákkal való kísérletezésre, pepecselésre. Ha a szakoktatási ügyosztály az iskolák vezetőiben nemcsak parancs végrehajtó közegeket látna, ha az iskolák vezetői nyíltan, férfiasan nyilatkozhatnának, valószínű, hogy akkor már sokkal előbb volnánk. De soknál a helytelenül értelmezett fegyelem annyira tulteng, hogy felsőbb parancsra kész az iskolát mind a négy sarkán felgyújtani és az állatokat egytől-egyig lebunkóztatni. Mindenestre jellemző kijelentés.

A kispasztorok fiai megszerezhetik a szükséges ismereteket az elemiben, a gazdasági ismétlő iskolában. A középbirtokosok fiai végezhetnek a mezőgazdasági polgári iskolában, ha tovább akarnak tanulni, ott vannak a gazdasági akadémiák. Ez lenne a gazdasági szakoktatásnak iga-

zán demokratikus alapokon való szervezése és csak ez szolgálná az egész ország érdekét. Ha ez már mind testet öltött, akkor, mint méltó befejezésről, beszélhetünk a mezőgazdasági egyetemről is. A magán- és bérgazdaságok által szükségeltetett altiszteket 2-3 földmivesiskola ki tudná képezni.

V. Fodor Zsigmond,
okl. gazda.

A rétek felujtása.

Irta: Gáspár József.

V.

Sárga zabfü. *Avena flovescens*, évelő, az előbbivel rokon, de annál jóval kisebbre nő, nedves réten jó szénát ad. A tépést nem tűri, kényesebb természetű fü, miért is csak mérsékelt és száraz időben lehet legeltetni. Vetőmag szükséglet kat. holdanként: 15-20 kg.

Tarajos cincor. *Cynosurus cristatus*, évelő, az előbbihez hasonló, elég hosszú, de vékony szálu fü, a tavaszi tartós nedvességet jól tűri, éppen olyan kitartó a később beállani szokott szárazsággal szemben, a hegyi rétek legközségebb füve, levele keskeny, virágai a rendes kaszálás idejére törnek ki, jó szénát ad. — Vetőmagszükséglet kat. holdanként: 15-20 kg.

Pelyhes cirok. *Holcus lanatus*, évelő, szára és levele puha pelyhekkal van beborítva, mely miatt az állatok, magára vonakodnak tőle, nedves helyeket kedveli, de száraz talajon is elég jól diszlik, közepes minőségű takarmányt ad. Rétek felujtására csak sovány talajra lehet ajánlani. Kat. holdankénti vetőmagszükséglet: 15-20 kg.

Csomosir. *Dactylis ebglomerata*, évelő, a mély fekvésű, de száraz rétek növénye, ahol a francia perjét megközelítő hosszúságot is elér, kemény széna és durva polyvás virágzatánál fogva csak korai kaszálás mellett ad jó szénát, levelei különben a legszeleesebbek és vastagabbak a pázsit félék között, ami sokat mérsékli a szár és virágzat durvaságát. A legközségebb pázsitféle, mely az angol perje társaságában úton-útfélen található. Vetőmagszükséglet egy kat. holdra: 30-40 kg.

Réti komozsin. *Phleum pratense*, évelő, szára vékony, levélzete azonban elég dus és kiadó; minthogy virágzása június végére, július elejére esik, a szokásos kaszálási idő a legkedvezőbb állapotban találja, melynek fogva egyike a jószénát adó pázsitféléknek. Nedves réteken: 20-30 %-át teheti a fűmag keveréknek. Kat. holdankénti vetőmagszükséglet: 15-20 kg.

Tarackos tippan. *Agroites alba*, évelő, vékony száru apróbbféle fü, mely ugy a

nedvességet, mint a szárazságot egyaránt jól tűri, ezért a szikes rétek elsőrendű füve, kiváló helye is ennél fogva a szikes legelőkön van. Kevés, de igen jó minőségű szénát ad. Egy kat. holdra vetőmagszükséglet: 10-15 kg.

Árva rózsok. *Bromus inermis*, évelő, homokos, meszes, száraz rétek elsőrendű füve. Szára és virágzata kemény, durva, ennél fogva csak másodrendű takarmányt ad. Kat. holdankénti vetőmagszükséglet: 30-40 kg.

Herefélék.

Vörös vagy stiriái lóhere. *Trifolium pratense*, leírásra nem szoruló általánosan ismert takarmány növény, melyet a rétek felujtására is fel lehet használni, de minthogy 2-3 év alatt kipusztul, csak 10-12 %-ig adhatunk helyet számára a fűmagvak keverékében, hogy ha 2-3 év alatt kipusztul, helyét a bokrosodó képességük nélkül fogva is a pázsitfélék azonnal elfoglalhassák. Kat. holdankénti vetőmagszükséglet: 10-15 kg.

Korcs vagy svédhere. *Trifolium hybridum*, az előbbihez igen hasonló két évi here, fehér, később pirosodó virággal. Csak az olyan nedves talajra, hol a nedvesség az év egész szakára kiterjed használható, de itt azután a fűmagkeveréknek 20-30 %-át is teheti, minthogy társaságában a sok és tartós nedvesség miatt csak kevés édesfűféle foglalhat helyet. Vetőmagszükséglet kat. holdanként: 10-12 kg.

Biborhere. *Trifolium incarnatum*, két évi, élénk piros virágú here, száraz talajon jól diszlik, rétfelujtásra azonban rövid élete miatt csak pár %-ban keverhető a fűmagvak közé. Egy kat. holdra vetőmagszükséglet: 10-15 kg.

Homoki lucerna. *Medicago media*, sárga virágú, a közönséges lucernához igen hasonló, évelő lucernaféle növény, a szárazságot jól tűri, melynek fogva a szárazabb rétek felujtására, a fűmag keverékben 10-15 %-ot is elfoglalhat. Kat. holdankénti vetőmagszükséglet: 10-15 kg.

Komló-lucerna. *Medicago lupulina*, apró, sárga virágú lucernaféle növény, melynek azonban inkább hereképe van. Mint minden lucernafajta ez is a száraz talajt kedveli. Igénytelensége és kis termeténél fogva azonban, inkább csak a legelők felujtására lehet ajánlani. Egy kat. holdra vetőmagszükséglet: 10-12 kg.

Szarvas kerep. *Lotus corniculatus*, évelő, a közönséges lucerna és lóhere között foglal helyet, levelei a lucernához, virágai a lóheréhez állanak közelebb. A rendes lóhere nagyságát éri el. Minthogy a legtovább tartó hereféle növény

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kényes és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok. Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRTT, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakaszterüen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára. 1005

magkeverékben: 15—20%-ig is helyet foglalhat. Talaj iránti igénye a lucernával azonos. Kat. holdankénti vetőmagszükséglet: 10—14 kg.

Baltacim. Onobrychis sativa, évelő, egyike a legnagyobbra fejlődő pillangós virágú növényeknek, mely a száraz és sovány, magasfekvésű helyeken is elég jó terméssel szokott fizetni, miért is úgy a rétek, mint a legelők felújítására egyaránt alkalmas. A fűmagkeverékben 15—20%-ig foglalhat helyet. Vetőmagszükséglet kat. holdanként, a hámozatlanból: 1 métermázsa, a hámozottból 50—60 kg.

Szeredella here. Ornithopus sativa, évelő, pillangós virágú növény, a rétfelújításra csak nedves talajon jöhet figyelembe, s ott is csak 1—2%-ig vehető fel a keverékbe. Egy kat. holdra vetőmagszükséglet: 15—20 kg.

Nyulzapuka. Anthyllis vulneraria, két évi, szép sárga virágú, a lóheréhez hasonló pillangós virágú növény, mint hogy azonban a második évet is ritkán bírja ki, dacára igénytelenségének a rétfelújításra csak: 10—12%-ig vehető fel a keverékbe. Kat. holdankénti vetőmagszükséglet: 15—20 kg.

A közönséges lucernát, (*Medicago sativa*) a rétfelújítással sem a száraz, sem a nedves rétekre ajánlatba hozni nem lehet, mivel a nedves réten hamar kipusztul, a száraz réteken sokáig kitart ugyan, de ott meg a fejlődés különbözősége miatt vagy az egyik vagy a másiknál veszteség elé állít: ha a rendes kaszási időhöz alkalmazkodunk ugyanis, a lucerna mindannyiszor a virágzás után kerülne kaszá alá, tehát a lucernát veszítjük el, ha pedig korán kaszálunk, hogy a lucernát virágzáskori állapotában használjuk ki — akkor a fűfélékben lesz a veszteségünk.

(Folyt. köv.)

A növényi tejről.

A növényi tejjel folytatott eddigi kísérletek eredményei nemsokára publikáltnak fognak. Az eredményt a városok és falvak lakói egyaránt érdeklődéssel várják. Mielőtt azonban a pozitív eredmények napvilágot láttak volna, csupán a napisajtó híradására, 134 cég előre érdeklődött már a növényi tej, illetve annak értékesítése iránt. E cégek közül 48 magyar, 43 német, 14 osztrák, 2 angol, (Amerika részére), 7 svájci, 5 francia, 7 belga, 4 hollandi, 1 finn, 1 olasz és 2 orosz.

Irtuk volt, hogy *Serényi Béla* gróf földművelésügyi miniszter is érdeklődött a növényi tej iránt és a múlt héten le is jött bizalmi kiküldöttje gyanánt dr. *Köerfer István* miniszteri segédtitkár, aki kérte *Riegler* professzort, hogy mondja

el, miből és hogyan készíti a növényi tejet. Minthogy a szabadalmazás ügye még eddig perfektuálva nincs, kijelentette *Köerfer*, hogy a halottakról csakis a miniszternek fog nyilatkozni, aki élénken érdeklődik az ügy iránt. *Riegler* professzor elmondta a növényi tej készítési módját és a *Köerfer*rel együtt végzett számítások szerint, a növényi tej előállítása literenként 11 fillérbe kerül, tehát még egy fillérrel olcsóbb, mint ahogy az első számításnál kijött.

Riegler tanár úrral történt legutóbbi beszélgetésünk alkalmával, kértük őt, hogy mielőtt forgalomba hozná a növényi tejet, állapítson meg egy olyan eljárást, amelylyel könnyen fel lehet ismerni az állati eredetű tejnek növényi tejjel való hamisítását. Készséggel felajánlotta a professzor ur, hogy ezirányban is fog kísérletezni, mert ő is, épen mint mi, igen fontosnak tartja az állati eredetű tej védelmét, a melynek, mint több ízben hangsúlyozta is, konkurenciát csinálni egyáltalában nincsen szándékában. Mindjárt előttünk néhány reagenssel próbát is csinált erre vonatkozólag. A növényi tej fenofthaleinnel vöröstre festődik.

Ezen reakciót azonban nem mutatja állati tejjel keverve akkor sem, ha egy rész állati tejhez, két rész növényi tejet keverünk. A növényi tejet közönséges vezeték vízzel készítik, amelyben nitrátok, salétromsav sók vannak. A vezeték és kútvizben mindenkor jelen levő salétromsav sók diphenylamin + töménykénsavval keelve kék csapadék alakjában kiválnak. Tiszta vezeték víznél kiváltak a nitrátok, a növényi tejből azonban nem. Az állati eredetű tejnek vízzel való hamisítását azonban ezen az úton ki lehet mutatni. A harmadik kísérletet jodtinkturával csinálta *Riegler* professzor ur, amelynek hozzáadásával a növényi tej kékre színeződött, ami keményítő jelenlétére vall. Az állati eredetű tej jodtinkturával keelve, sárga csapadékot ad. Állati tejhez növényi tejet keverve és ehhez jodtinkturát adva, a keverék ibolyás színeződést mutat; vagyis a jodtinktura, a növényi tej keményítő szemcséit itt is megfestette. A növényi tejből azonban a keményítőt ki lehet mosni, így hát a gyakorlatban ez a reakció sem állhat meg. A vizsgálat alá vett tej a gyermekmenhely részére készített tejből volt véve és itt megjegyezzük, hogy maga dr. *Genersich Gusztáv* egyetemi tanár, a gyermekmenhely igazgatója is, a keményítő, mert az könyörgő orvosra kívánta, hogy a tejből ne nyen emészthető és jó tápláléka a növekvő gyermekeknek. Az állati tej növényi tejjel való hamisításának kimutatására tehát a növényi tejnek egy olyan alkatrészét kell kikutatni, amely valamely reagenssel könnyen reakcióra bírható állati eredetű tejjel való keverés esetén is és amely reagens a piacon laikusok által is könnyűszerrel használható.

A kísérletek eredményeiről már mostan is írhatunk annyit, hogy az állati tej helyett tisztán csak növényi tejjel huzamosabb (legalább 2 hét) óta élő egészséges embereknél (12) semminemű emész-

tési zavarok nem voltak észlelhetők. Az elmegyógyintézetből beküldött kísérleti jelentések szintén kedvezők.

A gyermekmenhelyből érkezett jelentésben egy gyermeknél különösen meglepő és szinte hihetetlenül kedvező az eredmény, amit részben a tejben levő keményítőnek és a növényi eredetű tej fehérje könnyebben emészthetőségének tulajdonítanak. A belgyógyászati klinikáról és a tüdőbeteg szanatoriumból a jelentések még nem érkeztek be, amelyek beérkezéssel még visszatérünk a növényi tej dolgára.

A növényi tejnek az állattenyésztésben való használhatósága iránti kísérletek ügyében *Sztankovics János*, a kolozsvári gazdasági akadémia állattenyésztési tanszékének előadója már érintkezett *Riegler Gusztáv*val, amíg azonban megfelelő mennyiségű tej erre a célra rendelkezésre nem áll, a kísérletekhez hozzáfogni nem lehet. Remélhetőleg, ha a növényi «tejgépek» elkészülnek, az erdélyi gazdaközönség köréből is számosan fognak e téren az első kísérletekben részt venni.

T. B.

IRODALMI SZEMLE.

A m. kir. Állatorvosi Főiskola évkönyve az 1911—12. tanévről most jelent meg. Beszámol az értesítő a főiskola egy évi történetének főbb mozzanatairól, a hallgatóságról stb. Ismerteti a főiskola intézeteit, laboratóriumait, tanfolyamait és beszámol a kórboncolások eredményéről, továbbá a klinikai és bejáró betegforgalomról. Az évkönyv külön melléklete gyanánt szerepelnek a folyó évi szeptember hó 11-én tartott évmegnyitó ünnepély beszédei, melyeket dr. *Hutyra Ferenc* rektor és dr. *Plósz Béla* prorektor tartottak.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Lenmag felhasználása tej helyett.** Lenmagfőzel használtatik, mint gyulladási elleni szer gyomor- és bélbántalmaknál, hasmenésnél és mint borogatás gyulladós helyekre, valamint a borju felnevelésnél, mint a tej részbeni pótléka. De mindezen főzeteket ne az egész magból készítsük, mert a sima sikamlós, keményhéjú magvaknak így csak héjkivonatát kapjuk, mert azok a szilárd héjak a főzés dacára sem repednek meg. Hogy tehát a lenmag egészen kivonassék, illetve, hogy annak belseje is használható legyen, főzés előtt azt okvetlen meg kell őrölni vagy darálni, tehát mint lisztet vagy darát főzni.

+ **Gyümölcsötörköly konzerválása,** vagy bevermeléssel történik vagy még jobban szárítás által. A szárítás napon nem valami ajánlható eljárás, mert időközben a törköly többnyire megromlik, azért legjobb azt kemencében avagy aszalóban megszáritani s így etetni fel a marhákkal, melyek azt szívesen fogyasztják s a tejelválasztásra előnyösen hat ezen eleség. Csak vemhes állatoknak s növedékmarháknak ne adagoljuk.

Földbirtokosok, bérlők és a gazdaközönség szállodája.

HOTEL EXCELSIOR SZÁLLODA

BUDAPEST, VIII. KER., RÁKÓCZI-UT 72. SZÁM (gróf Károlyi-palota.)

A főváros legújabb és legmodernebb szállodája. 135 fényesen berendezett szobával. Lakosztályok és szobák fürdővel. Gyönyörű előcsarnok, reggeliző-szalon, iroszoba, társalgóterem. Minden szobában meleg és hideg víz, minden emeleten városi és interurban telefon. Központi fűtés, lift. Elsőrangú étterem a földszinten, polgári étkezdé a souterrainben. Színházi jegyiroda, uri és női fodrászterem a félemeleten. Szobák naponta 2795

4 koronától kaphatók. — Törsház: Róma Hotel Imperial, Via-Veneto.

+ **Víz, nyalósó és mész** nagyon szükséges anyagok, ha az őzek és fővad állományát növelni akarjuk. Erre közvetlenül az 1911. évi aszály vezetett. Oly körületekben, hol hiányzott a víz, a vad kiváltását is tapasztalták. Hol meleg források vagy gyorsan folyó s így be nem fagyott patakok voltak, ott a vad a tél folyamán sem fogyott meg. Hogy a só nyalása nemcsak étvágygerjesztő a vadra nézve, hanem arra szüksége is van, az már régen ismert dolog, a mennyiben különösen a tavaszi friss zöld eleség folytán előálló betegségeknek ellenszerét képezi. A sózással egybekötve takarmánymész nyújtása is ajánlatos a vad részére takarmányába keverve, éppen úgy, mint az állattartásnál szokásos, ezzel a csont és szarvképződés mozdíttatik elő. Hogy a vadat, kivált az őzeket, hozzá szoktassuk a sónyaláshoz, körözzük azt néhány darab burgonyával, ezt megeszik az őzek s aztán megnyalják a sót is, ezzel megjön az étvágy.

+ **Rovarcspés elleni szer.** Jó szer házi állatainkra, rovarcsipések ellen a babérolaj egy kevés kreolinnal keverve, ezzel kenjük be szőrüket. A babérolaj a röpköző rovaroknak kellemetlen, ha netán mégis kapnának az állatok csipéseket, a kreolin azok káros következményeit elhárítja. Különben ezen szer, ha egy kevés parafinolajjal vagy vaselinnel kevertetik, a szőrözetet fényesebbé és a bőrt hajlékonyabbá teszi.

LEVELEK.

Gazdasági levelek.

I.

Gyerővásárhely, (Kolozs m.) okt. 29.

Gyerővásárhely községben a nyárutói abnormis időjárás pótolhatatlan károkat okozott a kisgazdáknak.

A folytonos esőzés miatt a kalászos gabona nagy részét nem lehetett idejében letarolni, s e miatt a túlérett gabonából sok szem kipergett. Azon kisgazdák, kik elég munkaerővel rendelkeztek, s az egy-két napos kedvező időjárást felhasználva igyekeztek learatni gabonájukat, szintén kárt szenvedtek, mert a learatott gabonát be hordani már nem tukták s így a kereszttekbe rakva kicsírázott.

A kalászosokból, még ha tetemes kárt szenvedtek is a kisgazdák, valamit meg lehetett menteni, ami ha nem is lesz elegendő egész esztendőre, de egyelőre az inségtől megmenti a lakosságot.

A kukorica nem érett meg. Az éretlenül leszedett kukoricát az állatokkal éteik meg, mivel huzamosabb eltartásra kukorica egyáltalában nem termelt a határon s még így is sietnök kell a felhasználással, mert éretlenül csak pár hélig lehet eltartani. A kukorica piaci ára a Bánffy-hunyadi piacon jelenleg (30 lit. nagyvéka) 5 korona 30 fillér, de valószínű, hogy az év végén újra eléri a szeptemberben volt 7 koronát.

A szénakészítést is gátolta az esős időjárás, de nagyobb kárt azáltal szenvedtek a kisgazdák, hogy a már elkészített szénát nem tudták hazaszállítani s a folytonos esőzés nagy részét megrotthasztotta. A sarju azon része, mit a pár napos kedvező időjárás felhasználásával lakaszáltak, de már megszáritani nem lehetett, ott a réten elrothad. A kaszálatalanul maradt sarjut most zölden szállítják háza s szalmaközé rakva próbálják eltartani télire.

Azon esetben, ha az állatok az idén sokáig maradhatnak a legelőn s tavaszszal korán lehet legelőre hajtani, a ta-

karmány elegendő lesz, ha azonban sokáig kell istálón tartani, a következmények kiszámíthatatlanok.

Az október végével beállott kedvező időjárást a gazdák igyekeztek felhasználni az ősztalaj elvetésére, azonban az összetorlódtott mezei munka miatt csak azon esetben végezhetik el teljesen a vetést, ha a kedvező időjárás huzamosabb ideig fog tartani.

Munkást nehezen lehet kapni, mivel a község legmunkabiróbb eleme vasuti munkás s habár itthon is megszerezhet naponta 2 koronát és kosztot, szívesebben megy a vasútra dolgozni.

A jobb módú kisgazdák, még ha rendelkeznek is felesleggel, óvakodnak azt piacra vinni. A piacról árpát (30 lit. véka 4 korona) és kukoricát (30 lit. véka 5 korona 30 fillér) vásárolnak.

A kedvezőtlen természetmennyiség miatt félnek a kisgazdák a bekövetkezendő téltől, de ha az őszi időjárás lehetővé teszi az őszi munkálatok elvégzését s így a piaci árak sem lesznek tulságosak, nincsen ok inségtől tartani.

Benkő József.

II.

Gyergyóditró, (Csik m.) okt. 29.

A tulságos sok esőzés és korai nagymennyiségű hóesés úgy a learatott kalászos féléket, valamint a lábón álló termést tönkre tette.

A termés jól mutatkozott, de úgy a learatott, mint a lábón álló termény tönkre ment, a megmentett termés még fél évre sem lesz elegendő.

A kukorica termés nem érett be, pótolni csak vétel útján lehet, piaci ára 20 literes vékánként 3 korona 40 fillér.

A széna a sok esőzés miatt elrothadt, nagyrészt az árvíz elvitte. A sarjutermet betakarítani nem lehetett. Egy részét az árvíz elvitte, más része pedig a lábán künn maradt és a hó odanyomta.

Őszi vetés egyáltalán semmi sincs.

Élelmiszerekben és takarmányfélékben előreláthatólag nagy hiány, inség lesz.

A gazdasági munkásviszonyok a lehető legrosszabbak, nincs elegendő munka, a munkások napibére 4-5 korona, azért, mert a nagymérvű erdőtermelés lefoglalja a munkásokat.

Idevaló termésből piacra nem kerül jóformán semmi, a termények árai megkétszereződtek.

Inség esetén a magas kormány támogatását kell igénybe vegyük, kamatmentes kölcsön által.

Gazdasági gépek hiányát igen éreztük.

Mezey Mihály,
gazdaköri elnök.

Kovács Alajos,
g. aljegyző.

III.

Homoródszentpál, (Udvarhely m) nov. 1.

A nyáruton igen sok esőzés és ennek következtében árvíz is volt.

A kalászosokból a termés elég jó. A vetéshez szükséges mennyiségén felül is jut mindenkinek az ujj.

A tengeri termés azonban nagyon gyenge. Egy kevés része beérett, de rövidnek maradtak a esővek. A kirendeltségtől kértünk egy kocsival. Ára jelenleg az ókukoricából 20 literes vékája 3.70-80 kor., új kukoricának 20 literes vékája 2.70-80 korona.

Szénatermés kielégítő. Sarjutermet egyáltalán kaszálni nem lehetett.

Az őszi vetése oldalas helyeken megtörtént, sikáson a vízesesség miatt nem lehetett eddig vetni. A mennyire az idő engedti most folyik a répaszedés, a magának való lóheré kaszálása, koró aratása.

Előreláthatólag a télen inség lesz a

gyenge kukorica- és takarmánytermés miatt. Akik a gazdasági esztendőben csatlakoztak és adósságuk van, készülnek Amerikába.

Községünkben elegendő napszamos munkás nem volt s nem is remélhető, hogy lesz.

Udvarhelyi piacon az eladni való terményeknek elég magas ára van. Amit csak nélkülözhet, egy kevés búzát, zabot kénytelen a kisgazda eladni, mert az adót fizetnie kell.

A többi termelés elérhetésére most folynak a kísérletek műtrágyával.

Ürmösi F.

IV.

Lekence, (Beszterce-Naszód m.) okt. 30.

Lekence községben egész éven át szokatlanul sok eső volt.

A kukoricatermés gyenge volt, későn lett vetve tavaszszal. Az ára jelenleg métermázsánként 16-20 korona.

Széna- és sarjutermet nincsen kielégítő, mert a réteket ez évben 4-szer elborította a víz.

Az őszi vetések csak félig vannak elvégezve.

Kevés a takarmány, a marhát pedig nem lehet eladni olyan olcsó, de meg szükség van rá. A bankokból pénzt nem igen lehet kapni.

Munkás van elegendő, a napszám 2 korona.

A piacok gyengék, kevés gabona kerül eladásra. A buza métermázsája 21 korona. Bár nagy a károsodás, reméljük azonban hogy inség nem lesz.

Wohl Vilmos,
gazdaköri elnök.

EGYLETI ÉLET.

Magyarfajta szarvasmarhatenyésztésünk fejlesztése. Az Erdélyi Jellegű Magyarfajta Szarvasmarhát Tenyésztők Egyesülete felterjesztésben kérte a földművelésügyi minisztert, hogy a járási állatdíjazások alkalmával, a miniszter által engedélyezett és a bíráló-bizottság által megítélt díjak birtokába, (csak akkor juthassanak a díjakkal kitüntetett állatok kisgazda tulajdonosai, ha kötelezik magukat arra, hogy 1. az egyesület törzskönyvébe díjazott állataikat felvéttetik, (a törzskönyvelés a kisgazdáknak semmi nemü anyagi kötelezettséget nem ró); 2. díjazott és törzskönyvelt állataikat lehetőleg birtokukban megtartják; 3. míg az állatok tenyészképesek, levágásra el nem adják, csakis tovább tenyésztésre. Az egyesület a földművelésügyi miniszternek a fiatal borjak levágását tilalmazó rendelet intencióinak mintegy további folytatásaként óhajtana ezt keresztül vinni, hogy a levágástól a díjazott állatokat, tehát a nép kezén levő tenyészanyag legjavát meglehessen menteni és a köztenyésztésben levő átlagos anyag feljavítására lehessen használni. Egyelőre próbaként csak Kolozs megyére óhajtana az egyesület ezen intézkedést kiterjeszteni, mely ha gyakorlatban beválik, kérni fogja ezen intézkedésnek a többi erdélyi vármegyére való kiterjesztését is. Ezáltal elérhető volna az is, hogy a törzskönyv hiteles adatai alapján az 5-10 stb. évenkénti haladást, javulást ki lehet majd hitelesen mutatni.

Szántásverseny Szászfonoson. Az E. G. E. kolozs megyei osztálya f. hó 3-án tartotta meg az okt. hó 27-ről a rossz időjárás miatt elhalasztott szászfonosi szántásversenyt. Általános érdeklődés mellett délután 3 órakor kezdődött meg a verseny, amelyen a vármegye képviselő-

ben dr. Páter Béla, a járás vezetősége részéről Gál Elemér, a kirendeltség és szakosztály részéről dr. Csérer Lajos, az E. G. E. részéről Török Bálint, a gazd. akadémia részéről Farkas Árpád és Lóza Kálmán segédtanárok jelentek meg. Ott voltak még Wolszki Győző vármegyei gazd. szaktanár Tokaji Béla, Gajzágó Jenő és még számosan birtokosok és kiscgazdák. A versenyre 25 kiscgazda állott ki, nagyrészt fagerendelyű ekével, néhányan pedig vasekével. A kijelölt parcellák felszántása után, a bíráló bizottság a barázdák mélységének, szélességének, tisztaságának, egyenességének és az egész szántás felületének megszemlélése után az első díjat egy Kühne-féle vasekét Nagy András községi bírónak, a második díjat egy kukorica morzsoló gépet Oltyán Miklósnak ítélte oda. 14 kiscgazda különféle gazdasági eszközöket nyert 9 kiscgazda pedig, a jól sikerült szántásverseny ünnepének emlékére egy-egy kaszát kapott. A verseny befejeztével dr. Páter Béla és dr. Csérer Lajos tartottak buzdító beszédet a kiscgazdához, akiknek nevében Rosemberger Sándor, gazdaköri elnök mondott köszönetet a rendezőségnek a sikeres rendezésért és fejezte ki a kiscgazdák háláját a kiosztott jutalmakért.

A szucsági gazdaünnepély. Az E. G. E. kolozsmegyei osztálya ma tartja meg a termény és állatkiállításal kapcsolatos gazdaünnepélyt Szucságban, amely ünnepélynek azért kell nagyobb fontosságot tulajdonítanunk, mert ennek a keretében avatják fel Kolozs vármegye első Népházát. A felavató ünnepet megelőzőleg nyitják meg a kiállítást. Az ünnepély délelőtt 11 órakor kezdődik, melyen az elnöki megnyitót Dózsa Endre cs. és kir. kamarás, alispán, az E. G. E. kolozsmegyei osztályának elnöke tartja. Felavató ünnepi beszédet mond Benedek Márton ref. lelkész. Ezután Szucság község előljárósága dr. Koós Mihály min. osztálytanácsosnak átadja a diszpolgári oklevelet. Az erdélyi falusi közgazdasági és társadalmi élet fejlesztése címen előadást tart: Meskó Pál. Délbe áldomás lesz, amely után kihirdetik a kiállítás bírálatának eredményét. D. u. 2 órakor a kiállítás udvarán népünnepély lesz, este 8 órakor a Népházban népbál, az iskola termében pedig táncestély lesz. Az ünnepélyen képviseltetni fogja magát az O. M. G. E., a Gazdaszövetség, az E. G. E., a vármegye stb.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Marharakodó állomások engedélyezése Erdélyben. A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló torda-topánfalva-abrubbányai keskenyvágányu h. é. vasut vonalán Torda-Aranyos vármegye területén fekvő «Torda h. é. v.», «Alsószolcsva» és «Nagylupsa», illetve Alsó-Fehér vármegye területén fekvő «Topánfalva—Aranyosszohodol» és «Abrubbánya» állomásokat a földművelésügyi miniszter a m. kir. kereskedelemügyi

miniszter ural egyetértőleg marharakodó állomásokat engedélyezte, azzal a megjegyzéssel, hogy a Torda h. é. v. állomás kivételével ezen állomásokon berakott s Torda állomáson túl fekvő állomásokra rendelt állatszallítmányok Torda h. é. v. állomáson kirakva Torda állomáson újból berakassanak az e tekintetben megállapított eljárás megtartásával.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Uj müegyetem! tanár.** A király, Pfeifer Ignác müegyetemi rendkívüli tanárt, rendes tanárrá nevezte ki, a budapesti József müegyetem kémia technologia tanszékére, Wartha Vince dr. utódjául. Pfeifer Ignác, akinek szak tudását úgy a hazai, mint a külföldi tudományos körök ismerik és máltányolják, különösen a hazai földgázforrások kutatása és ismeretése körül szerzett kiváló érdemeket.

— **A mezőgazdaság állapotáról** szóló, Erdélyből érkezett és más helyen közölt gazdasági leveleken kívül az alábbi rövid tudósítások számolnak be a mezőgazdaság állapotáról:

Alameri László (Alsófehérmegye). November elseje óta eső és hó kergetik egymást Aengeri, répa szedetlen. Ázik. Vetés nagyon kevés van. A hegyi legelők eláztak. Murkást nem kapni. Seregestül kéri az Amerikába szóló utleveleket

Szamosfalva (Kolozsmegye). A napszámviszonyok rosszak. Az esős idő sok burgonyát és takarmányrépát tett tönkre. A tengeri tökéletesen beérett. Szalastakarmány a lehető legszűkebben van. Ami van az a mezőn rothad. Hideg, fagyós időt várunk.

— **A dohánybevéltési szakértők kinevezése.** A m. kir. pénzügyminiszter jóváhagyó rendlete alapján a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége az 1912—13. évi dohánybevéltési időszakra, akit erdélyi dohánybevéltő hivatalhoz szakértőül, és azok helyetteseül a következőket nevezte ki:

Fogarasi állomás: Szakértő Juhász Árpád, helyettese Kovács Béla.

Marosvásárhelyi állomás: Szakértő Sántha Albert, helyettese Török Ferenc.

Az időjárás okozta károk Erdélyben. Az időjárást hozzuk fel minden bajok okául általánosságban, de hogy az időjárás milyen foku rendellenessége vált ennek okozójává, arról eddig kevés szó esett. **Sávoly** Ferenc dr. most közölte az erdélyi borvidékek csapadékának és hőmérséklet elosztásának zseptember havi kimutatását, amely szerint az erdélyi-marosmenti borvidék csapadékmennyisége 229%-kal haladta meg a normális mennyiséget, a hőmérsék pedig 120 kalóriával maradt a normális alatt. Az erdélyi-küküllőmenti borvidék cs. m.-e 448%-kal több, hőmérséke 60 kalóriával kevesebb; az erdélyi—északi borvidék cs. m.-e 442%-kal több, hőmérséke 81 k.-val kevesebb; az erdélyi—déli borvidék cs. m.-e pedig 436%-kal több és hőmérséke 138 kalóriával kevesebb a normálisnál. A legnagyobb mértéktúllépés az egész Magyarországon Erdélyben volt. Erdélyen kívül Magyarországon az Érmelléki borvidéken volt legnagyobb esőzés zseptemberben, hol a tényleges csapadék a normális cs. mennyiségnek 306%-a volt. Az ország egyéb borvidégein mindenütt több mint 100%-kal magasabb volt a cs. m. a normálisnál. Egyedüli kivétel Fiume, hol az eső normális mértéke nem telt ki.

— **Szociális kérdések tárgyalása az O. M. G. E.-ben.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület szociális bizottsága Buday Barna előterjesztése és a tanács határozata alapján, foglalkozni fog a tél folyamán a falu gazdasági és kulturális érdekének fellendítésére megindított országos mozgalom szervezésével. A népesedési politika kérdésével különös tekintettel a kivándorlás és az egy gyermekrendszer ügyére és felolvasásokat is fog rendezni, melyek közül az elsőt Szilárd Ferenc dr. tartja a részletületekről. Az irodalmi és tanügyi szakosztály gazdasági előadásokat fog rendezni a Köztelken és az ország több vidékén. Foglalkozni fog a gazdasági népoktatás, a középfoku erdészeti szakoktatás kérdésével a felsőfoku gazdasági oktatás ügyével, az előléptetési rendszerrel és a főiskolai kérdéssel kapcsolatban a müegyetemen szervezendő közgazdasági szakosztály működési tervzetével.

— **A dohánybevéltés időbeosztása.** A m. kir. dohányjövédéki központ igazgatósága közlése szerint az 1912-ik évben az egyed-áruság részére engedély mellett természetett dohány bevéltására kiküldött bizottságok működési tartama a következő. Az aradi felügyelőség körzetébe eső fogarasi bevéltási állomásnál február 12—15; a marosvásárhelyi bevéltási állomásnál december 18—január 16 és február 20—24.

— **Baromfitenyésztési munkásnőképző szakiskola.** A gödöllői m. kir. baromfitenyésztő munkásnőket képző iskolában állandó gyakorlati baromfitenyésztési tanfolyam tartatik. A tanfolyam célja kizárólag női növendékeket a baromfitenyésztés minden ágában általában és mindenféle munka ellátására gyakorlatilag kiképezni. Az iskola a m. kir. földművelésügyi miniszter felügyelete alatt áll.

Az oktatás gyakorlati, a növendékek az iskola telepén előforduló mindenféle munkát végezni kötelesek. A felvétel iránt a kérvények az iskola vezetőségéhez címezve, Gödöllőre, bármikor benyújthatók. Felvételi feltételek: 1. 16 évet betöltött és 30 évet meg nem haladt életkornak igazolása (cseléd könyv), 2. erős, egészséges testalkat igazolása orvosi bizonyítvánnyal; 3. a magyar nyelv tudása; 4. írni, olvasni tudás (elemi iskolai bizonyítvány); 5. himlőoltási bizonyítvány. Az iskolánál ez időszereint 12 hely van rendszeresítve, havi és személyenkénti 50 kor. fizetéssel, melyből a növendékek teljes ellátására 35 kor. fordítatik, 15 kor. pedig a növendékek kezeihez lesz kifizetve.

— **Mezőgazdasági ipari- és kereskedelmi kérdések tárgyalása az O. M. G. E.-ben.** Az «Országos Magyar Gazdasági Egyesület» ipari- és kereskedelmi szakosztálya Krolpp Hugó orsz. képviselő, titkár előterjesztése és a tanács határozata alapján

VESZEK

jóval a napi áron felül
lóhere- és lucernamagot.

== Szives ajánlatokat minták kíséretében kér ==

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése Budapesten, VII., Rottenbiller-u. 33.

véleményt fog mondani a tél folyamán a kereskedelmi kormány által szervezendő ipari kísérleti és anyagvizsgáló intézet tervezetéről. Szilágyi Gyula előadásának keretében fogják megismertetni a gazdákkal, hogyan kell szövetkezeti szeszgyárat alapítani és minő előnyök származnak a gazdákra az ilyen alapításokból. Az összes ipari érdekeltségek bevonásával ankkéttet fognak tartani az O. M. G. E.-ben a kereskedelmi kormány részére olyan tervezet kidolgozása végett, amelyben határozottan megjelölnék, hogy a különféle takarmányművekre és műtrágyákra minő tarifákat kellene életbeléptetni. Az ideai tapasztalatok alapján javaslatot fognak a földmivelésügyi miniszter elé terjeszteni, hogy a jövő évre érvénybe lépő hádsereg ellátási utasításokat milyen irányban változtassák meg. Az üzemi bizottság, amint a jövedelmi adótörvény végrehajtási utasításai megjelentek, a gazdák részére két napig tartó magyaró tanfolyamot fog tartani, melynek előadói *Ormándy János* és *Szilárd Ferenc dr.* lesznek. Előadói ülés keretében fognak tárgyalni arról, hogy az általános drágulás miatt a közép- és nagybirtokos forgatóke szükséglete mennyire emelkedett és mennyivel inkább rászorul a gazda megfelelő hitelre ma, mint például két évvel ezelőtt. A műszaki bizottság a nyár folyamán Mezőhegyesen nemzetközi motorikus talajmivelő gépbemutatót rendez. *Sperzon Pál* beszámolót fog tartani a gazdasági akadémián szervezett motorkezelői tanfolyam eredményéről és ezzel kapcsolatban a földmivelésügyi kormány elé javaslatot fognak terjeszteni, hogy másutt is rendeztessen hasonló tanfolyamokat. Végül a hatvani sorrágyázó vetőgéppróba eredményeit fogják feldolgozni és ismertetni.

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H Á Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGLÖCSÖBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogai felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Ideggyenge férfiak! Az elgyengült erő azonnali visszaszerzésére legmegbízhatóbbak az

Evaton-tabletták,

melyeknek káros következményük nincs. Próbadoz K 4.40. fél doboz K 0.20, 1 egész doboz K 18.20. Utánvét mellett vagy a pénz előre való beküldése ellenében küldi.

Polgár Gyula gyógyszerháza

Pozsony, II., Frigyes főherceg-ut. 20. szám

2823

Oszt 26

Keresek nagyobb erdélyi gazdaságban 100 darab 1 és fél éves ökor borju részére téli tartásra, istálló helyiséget, ahol a szükséges takarmányt beszerezhetem és azt ott feleltethetem. Levélcím:

Nagy Dénes földbirtokos Torda. (Tordaaranyos megye.) 2831

Eladó

fél és háromnegyedvérű

Karakúl-juhászat.

Az eladó állomány a következő:

- 2 drb. tisztavérű kos
  - 80 „ öreg anya
  - 52 „ 2 éves anya
  - 67 „ 1 éves anya
  - 59 „ ideai anyabarány,
- összesen 260 drb.

Cím:

LEITNER ELEK

posta: **Selymesilósva**

vasuti állomás: **Sarmaság.**

Szilágy megye.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Ajánlok jó minőségű **baltacím magot eladásra**

100 kilónként 48 koronával, ab Kissármási állomás, Erczman Adolf mezőgazdasága, Katona (Kolozs m.) 2832

Szőlőtelepítők

becses figyelmüket felhívom saját érdekükben, hogy **terjedelmes telepem** a legjobb érmeleki bor- és csemege-legkiválóbb fajú szőlőoltványok, amerikai és európai sima és gyökeres, a világhírű gyökeres és sima **Delaware** vesszők a legolcsóbb árban, a legdusabb választékban szavatosság mellett fajtisztán bocsátatnak eladásra, ősre és tavaszra való szükségletüket még most előjegyeztenni sziveskedjenek, mindezekről képes árjegyzéket, amely sok hasznos tudnivalót tartalmaz, ingyen és bérmentve küldöm meg. Címem:

Kágyi Szabó István

érmelléki szőlőbirtokos és oltványteleptulajdonos

Bihardiószeg.

2784

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Eladó

tíz waggon első osztályú

étkezési célra és

vetőmagnak is alkalmas

Magnum Bonum-Burgonya

ab: Kolozsvar vasutállomás.

Eladó termelő címét megadja:

a kiadóhivatal.

2821

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert

FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,

Nádor-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonat

jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szilárd

kiszolgálás. *Ponyvagyárakban kizárva. — Többek ajánlatot kérni.*

szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derékfájdalmak ellen

Használjon Dr. **BOROVSKY-féle** kellemes szagú

BOROLINT.

Ára 80 fillér, próbátíveg 50 fillér. Mosakodásra, szépítő és legjobb fertőtlenítő

BOROLIN-SZAPPANT.

Ára darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen

BOROLIN-CUKORKÁT

Ára csomagonként 20 és 40 fillér

Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

A komáromi műtrágyagyár részvényei jegyzésének határnapja november 1-ére volt kitűzve. Ugy látszik azonban, hogy a részvények jegyzése nem járt a kívánt eredménnyel, mert az alapítók a november elsejei terminust most 1913. március 1-ig meghosszabbították.

Eladó

Egy 1 1/4 éves

állami tenyészetből származó

fajtiszta mangalica kan,

ára 140 korona.

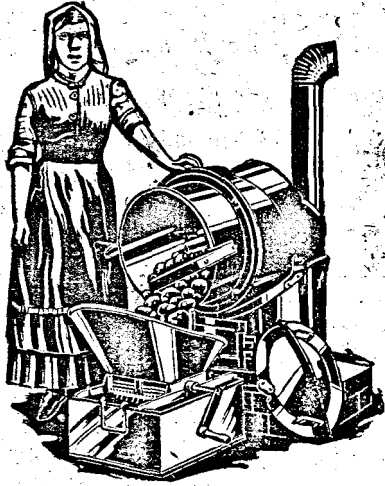
Eladó címe:

Dr. Szilády Zoltán

c. m. tanár,

Nagy-Enyed.

2819

Egy gyakorlati gazda nyilatkozata!

Kézdivaló, 1912. szeptember 23. u. p. Dálnok, Háromszékmegye

Tekintetes

Alfa-Separator R.-T., Budapest.

Az Önöktől vásárolt Alfa takarmány gyorsfüllesztővel teljesen meg vagyok elégedve és arról a legnagyobb elismeréssel szólhatok. Ez évben volt is alkalmam azt teljesen kipróbálni, mert ezen a mi vidékünkön a sok esőzés folytán a burgonya $\frac{2}{3}$ része megromlott, az összes gabona felerésze összecsiszított s más gazdatársaim vagy teljesen megkárosultak, vagy sertésekkel felettették, ami által több helyen bekövetkezett a sertések hullása.

En minden összecsiszított és megbetegedett gabonámat és burgonyámat lefüllesztettem s azzal ugy szarvasmarháimat, mint sertéseimet rendszeresen ettettem és három heti ilyen takarmányozás mellett annyira haladtak, hogy nevezett gyorsfüllesztő nélkül egészséges gabonával sem értem volna el ezt ennyi idő alatt más években.

Hogy ezen évben a megromlott gabonám nem ment kárba és gazdaságomra nem kell ráizetnem, ezt csak az Önök által szállított gyorsfüllesztőnek köszönhetem.

Hogy milyen gyorsan megy a füllesztés és mennyi munkaerőt takarít meg s mily kevés tüzelőanyag szükséges, az igazán bámulatos.

Közégekben rövid időn belül el fog szaporodni, ami üdvös is és megfizethetetlen egy gazdaságban.

Kupán Albert, s k.
gazdaköri elnök.

28.0

Eladó Pusztakamarás község határában

1400 drb. tölgyfa.

Törzsátmérő: 40—120 cm.

Törzsmagasság: 3—8 méter.

Bővebb felvilágosítással szolgál és érdeklődők elé,
Kissármás vasuti állomásra kocsit küld:

**Báró Kemény Anna Uradalmi
Intézősége**

Pusztakamarás, u. p. Nagysármás.

2825

Kezelőtisztet

keresek 2500 holdas bervei uradalmamba
1913. január hó 1-én leendő belépésre.

Hosszabb gyakorlattal bíró szakképzett románul folyékonyan beszélő, némi önállósággal rendelkező gazdatisztek nyujtsák be saját kezükkel írott, s bizonyítvány másolataikkal ellátott fizetési igényeiket tartalmazó folyamodványukat **Bervei Jónás Adolf szeszgyára Gyulafehérvár** címre.

2824

Bortermelők!!

Legyetek nagyon óvatosak

a szőlő-oltványok

bevásárlásánál, mivel a kedvezőtlen vegetálási időszak következtében majdnem minden szőlő-oltvány peronosporás és gyengén gyökerezett, míg a mieink az idén is minden tekintetben kifogástalanul egészségesek, erőteljesek és gazdagon gyökerezettek

Fronius és Theiss

szőlő-oltványtelepesek,

Medgyes (Nagyküküllőmegye.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve!

2830

Eladó állatok.

Egy 168 cmtr. magas jegytelen sárga kanca belovagolva, szelid, teljesen megbízható női hátsónak és egyesben női hajtó kocsit előtt is.

Egy pár 168 cmtr. magas jegytelen sárga herélt kocsit ló, figuránsok, actióval járva sebesekek, kitartók, meredek hegyen és mély sárban is jó huzók és teljesen megbízhatók.

10 drb. nagytestű, jó tejelő bivalytehén, ezekezből jelenleg 2 drb. kisborjas, 6 drb.-nak január végéig, 2 drb.-nak tavaszig várható leborjuzása. Valamennyi borju nélkül, férfi és nő által egyaránt fejhető halgatagon avagy énekelve.

1 drb. nagy és 1 drb. 2 éves bivalybika. 2 drb. 2 éves bivalyüsző. 5 drb. 1 éves bivalyüsző és 1 drb. 1 éves bivalybika. Növendékek a legkiválóbb tejelő anyák borjai. 12 drb. 2 éves erős csontozatu magyarfajta ökör tinó

8 drb. erős csontos magyarfajta igásökor.

1 drb. jellegzetes, erős csontozatu, nagy és hosszú testű báznai fajta kan.

Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyujt **Sperker Ferenc, lakása: Kolozsvár, Majális-u. 13**

2829 II.

Eladó az ördögösi gazdaságomban 40 drb elsőrendű mangalica tenyészkoca tovább tartásra.

Levélcim: 2815

Nagy Dénes földbirtokos

Torda, (Torda-Aranyosmegye.)

Egy mindenben megfelelő, ügyes

béres-bíró

aki sok nagy uradalomban szolgált és kitűnő bizonyítványokkal rendelkezik, magyarul, románul beszél 2816

1913. január 1-re állást keres.

Cím: Felei Mihály

Vajdaszentiván, u. p. Gernyeszeg.

A koppándi uradalomban 30 drb 3—3 $\frac{1}{2}$ éves tinó, 30 drb 2 éves tinó eladó.

Értekezhetni az uradalmi intézőségnél. Koppádon, u. p. Torda.

2826

**A KOLOZSVÁRI
TAKARÉKPÉNZTÁR ÉS HITELBANK Részvénytársaság**

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)
Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénztárszervezete.
Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.
Egyéb alapjai 1.287.520 korona 33 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 7. sz. alatt az emeleten.
Váltóüzlete: Ugyanott a földszinten.
Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám. 2004
Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.
Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kama-

tozás mellett a központnál (emeleten) valamint a váltóüzletnél (földszinten) is esz-
közölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza.
Leszámitol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapiro-
kat és egyéb értékeket.
Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10-50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönö-
ket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapirokat és idegen pénzeket vagy azok
vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.
Előleget nyújt értékpapirokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratral.
Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapirokat, betéti
könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt
csomagban is.
Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.
Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.
Áruraktáraiba áruk betárolását, kezelését és eladását elváltálja előnyös feltételek
mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

**Gärtner
Ágoston**
Budapest,
V., Wurm-utca 3 g.
Villamos zseblám-
pák fémszálas izzó-
körtékkel és legtar-
tósabb elemekkel.
Egyszerűbb
kivitel kor. 2-50
Diszesebb
kivitel kor. 4-50
Tükörrel és
fésűvel kor. 4-
Kézilámpa 20
órás égésár-
tammal, erős
fényvel kor. 14-
2822

Szuperfoszfátot
és minden egyéb mü-
trágyaféléket ajánl a
2769
Mütrágyát
Értékesítő
Szövetkezet
Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik sz. m.

Prima legelő haszonbérbeadás.
Csöb község határán 300 K. hold erdei legelő,
mely őserdő talajon, a talajnak megfelelő vetett fü-
nemekkel létesített, déli és délkeleti fekvéssel, a
legszárazabb években is bőséges vízzel bír, s a melyen
nyaraltak hosszú évek során át a szentdemeteri gyors-
fejlődésű magyarfajta szarvasmarhatenyészetnek azon
növendékállatai, a melyek az ország minden tenyész-
állatkiállításán mindig az I-ső díjakat vitték el, —
több évre haszonbérbe adó.
Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt
Sperker Ferenc, lakása: Kolozsvár, Májális-utca 13.
2829 i.

Eladó csöves tengeri.
Cirka 500 q. csöves tengeri
— (nincs teljesen beérve) —
eladó, a Tordaaranyos vármegyei
koppándi uradalomban.
Bővebb felvilágosítást nyújt a Torda-
aranyos vármegyei gazdasági Egye-
sület (Torda, megyeház).
2833

Orpington
fajtyukok.
A kolozsvári
állatkiállításán első
díjjal díjazott
**Orpington-
törzstyukok**
eladók.
Erzsébet-út
13. szám.

2600 métermázsza
Z A B
folyó év november hó 26-án
árlejtés útján vétetik. Bővebb
feltételeket tartalmazó értesítést
kivánatra küld a
Csász. és kir. csikótelep
Válaszut-Bonczhida.
2834

MATUTSEK JÓZSEF.
KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.
Ajánlja általánosan elősmert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.
Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy használt,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesíttetnek.
2019

Öt darab
tisztavérü
januárban 10
hónapos berk-
shire koca, januári szállításra,
esetleg fel is bugatva, kilogrammonkénti 2
korona árban lefoglalható:
Jászberényi András
gazdasági akadémiai tanárnál,
Kolozsvárt.
2822

2681 I.

Az összes

Gépek és formák

cementárak előállítására,
cementfalazótéglagyártógépek,
Cementfedőcserepgyártógépek,
betonürtömbgyártógépek,

FORMÁK

csatornázási-, vízvezeték- és alagcsövek,
betoncölöpök, lépcsőfokok, határkövek
stb. gyártására,

közuzók, hengerművek,
betonkeverők, padlólapsajtók.

Dr. Gaspary & Co. gépgyára
Markranstädt, Leipzig mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.
443. számú brosúra ingyen.

GRAND P^oIX PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS 1900.

KWIZDA FERENCZ JANOS az osztr. magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati cikkekben szállítója. szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész

KORNEUBURG-ban (Bécs mellett). 2660. II.

KWIZDA-féle

korneuburgi marhatáppor

Diétikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

KWIZDA-féle sertés-por.

Diétikus szer a hizlalás elősegítésére

Kis doboz . . . . . 1 K 20 f.

Nagy doboz . . . . . 2 K 40 f.

Baromfi-por.

Diétikus szer mint póteledel gyöngytyúkok, kacsák, lilák hattyúk, lácánok stb. számára. Egy csomag ára 1 korona.

Erőtakarmány

lovak és szarvasmarhák részére 1 db. a 5 étnadag 60 fill., ládikával a 50. adaggal 6 kor.

KWIZDA-féle Pok-tinktúra

lovaknak. Egy üveg . . . . . 3 K.

Var-kenőcs

lovak és szarvasmarháknak . . . . . 2 K.

Szétosztató-kenőcs.

Mirigy- és tögykenőcs. Egy tégely . . . . . 2 K.

Mosószappan

háziállatoknak. Egy drb 80 fill.

Nyeregszappan

a nyereg és szerszám tisztítására. Egy doboz . . . . . 2 K.

Képes árajegyzék ingyen és bérmentve és a honlapunkon postalai szétküldés a főosztály által: Kwizda Ferencz József cs. és kir. udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

ELADÓ

a kajántói római katolikus státus uradalomban 36 darab fehér jármásokör, 90 darab különböző koru, nemű és keresztelésű színes növendék marha, 50 darab ugyan ilyen részben fejő, részben meddő tehén, 2 darab simmentháli bika, 50 darab mangalica koca, 175 darab ugyan ilyen 10 hónapos süldő, 9 darab különböző ló, 250 darab magyar erdélyi racka juh.

Továbbá egy használt hatos M. Á. V. féle cséplő készlet, kocsik, gazdasági gépek, eszközök és járművek.

Értekezhetni és megtekinthető Kajánton, posta ugyanott v. á, Kolozsvár Őzv. Gajzágó Tivadarné tulajdonossal.

2827

Homlokzatok és belsőhelyiségek meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb

2767 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld: **LUTZ EDE és TÁRSA** festékgyára
BUDAPEST, VII., ker., Őrnagy-u. 4.

Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,
VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:
Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.
Kedvező fizetési feltételek. – Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.
Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.

2685